

KUNNAN JA KONSERNIN SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN PERUSTEET

JUUAN KUNTA

kunnanhallitus 18.12.2023 § 241

kunnanvaltuusto 26.2.2024 § 3

Lainsäädäntö	1
Soveltamisala	1
Sisäisen valvonnan tehtävät ja vastuut	2
Kunnanvaltuusto	2
Kunnanhallitus	2
Lautakunnat ja jaostot	2
Johtavat viranhaltijat (kunnanjohtaja, palvelualueiden johtajat)	2
Konserniyhteisöt	2
Käsitelmäärittelyt	3
Sisäisen valvonnan tarkoitus ja tavoitteet	3
Sisäisen tarkastuksen tarkoitus ja tehtävät	4
Riskit ja riskienhallinta	4
Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi ja raportointi	5

Lainsäädäntö

Kuntalain (410/2015) 14§ 2 momentin 7. kohdan mukaan valtuuston tehtävänä on päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

Kuntalain (410/2015) 14 §:n 2. mom. 2. kohdan mukaan valtuusto päättää hallintosäännöstä. Hallintosäännössä on annettava tarpeelliset määräykset hallinnon ja talouden tarkastuksesta sekä sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Hallintosäännön 10 luvun 1 § Ulkoinen ja sisäinen valvonta antaa yleisen määräyksen. Näitä tarkennetaan tällä ohjeella.

Kuntalain (410/2015) 115 §:n 1. momentin mukaan tilinpäätöksen toimintakertomuksessa on annettava tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Kuntalain (410/2015) 123 §:n 1. momentin 4. kohdan mukaan tilintarkastajan on tarkastettava, onko kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Soveltamisala

Sisäisen valvonnan riskienhallinnan perusteiden tavoitteena on vahvistaa ja yhdenmukaistaa kunnan ja kuntakonsernin hyvää hallintoa, johtamistapaa sekä ohjaus- ja johtamisjärjestelmää. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ja tavoitteet koskevat kaikkia kuntakonsernin toimielimiä ja johtoa, sekä kaikkea kuntakonsernin toimintaa, josta kunta vastaa omistuksen, ohjaus- ja valvontavastuun sekä muiden velvoitteiden myötä. Kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen on noudatettava lisäksi Juuan kunnan konserniohjetta.

Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on lisäksi voimassa mitä hallintosäännössä sekä muissa ohjeissa ja määräyksissä on sanottu.

Sisäisen valvonnan tehtävät ja vastuut

Kunnanvaltuusto

Päätää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja linjauksista sekä edellyttää, että kuntakonsernin toiminnot on järjestettävä siten, että kaikilla organisaation tasoilla ja kaikissa toiminnoissa on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta.

Kunnanhallitus

Kunnanhallituksella on vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamisesta sekä asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta.

Kunnanhallitus päättää sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat tarkemmat ohjeet sekä vastaa tilinpäätöksen toimintakertomuksessa annettavasta sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan järjestämisen selonteosta.

Lautakunnat ja jaostot

Lautakunnat ja tytäryhteisöt vastaavat omalla tehtäväalueellaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä merkittävimpien riskien raportoinnista.

Johtavat viranhaltijat (kunnanjohtaja, palvelualueiden johtajat)

Johtavien viranhaltijoiden, erityisesti tilivelvollisten, tehtävänä on toimeenpanna sisäinen valvonta ja riskienhallinta palvelualueellaan ja raportoida niistä hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta vastuussa olevalle toimielimelle. Sisäisestä valvonnasta ja sen toteutuksesta vastaavat täten kaikki tilivelvolliset ja esimiehet.

Konserniyhteisöt

Konserniyhteisöjen hallitukset ja toimitusjohtajat vastaavat edustamiensa yhtiöiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä tuloksellisuudesta. Konserniyhteisöt raportoivat konsernijohtolle, kunnanhallitukselle ja kunnanjohtajalle, annettujen ohjeiden mukaisesti.

Käsitemäärittelyt

Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmä sekä kunnan ja sen toimialojen toiminnan omaa valvontaa sekä itsearviointia. Se on johdon tekemää tai johdon lukuun tehtyä. Sisäisen valvonnan tehtävänä on varmistaa, että kunnalle ja kuntakonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan. Sisäisellä valvonnalla varmistetaan, että johto saa organisaation toimimaan haluamallaan tavalla ja, että johto saa riittävästi tietoa toiminnan sekä organisaation tilasta ja aikaansaannoksista.

Sisäinen valvonta jakaantuu luottamushenkilöille kuuluvaan seurantaan, esimiesten suorittamaan valvontaan sekä sisäiseen tarkastukseen.

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa, joka toteutuu sekä johtamis-, suunnittelu- ja ohjauskäytännöissä että säännöllisten riskikartoitusten kautta. Riskeillä tarkoitetaan epävarmuustekijöitä, tapahtumia tai tapahtumaketjuja, joiden toteutuessa, tai jäädessä toteutumatta, asetetut tavoitteet saattavat jäädä saavuttamatta ja/tai voidaan kokea huomattavia menetyksiä. Riski ei ole ainoastaan negatiivisen asian mahdollinen tapahtuminen, vaan myös se, että jokin positiivinen mahdollisuus jää toteutumatta voi aiheuttaa riskin.

Ulkoisen valvonta on kunnanhallituksesta ja kunnan viranhaltijajohdosta riippumatonta toimintaa, jota suoritetaan sekä kunnan järjestämänä (tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja) että täysin kunnallisen ohjauksen ulkopuolella. Ulkoista valvontaa harjoittavat mm. kunnan asukkaat, joilla on julkisuusperiaatteen mukainen valvontaoikeus ja -mahdollisuus.

Sisäisen valvonnan tarkoitus ja tavoitteet

Sisäinen valvonta on osa johtamisjärjestelmää sekä johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on hallituksen, muiden tilivelvollisten toimielinten, johdon, esimiesten ja henkilöstön erilaisten toimenpiteiden avulla hallita riskejä ja lisätä päämäärien ja tavoitteiden saavuttamisen todennäköisyyttä.

Sisäisen valvonnan tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus

- toiminnan tuloksellisuudesta ja taloudellisuudesta,
- päätösten perusteena oleva tieto on riittävää
- toiminnan ja talouden raportoinnin oikeellisuudesta ja tietojen luotettavuudesta,
- lakien, päätösten, sääntöjen ja johdon ohjeiden noudattamisesta sekä
- resurssien ja omaisuuden turvaamisen saavuttamisesta.

Sisäisen valvonnan järjestämisessä tulee ottaa huomioon organisaatorakenne sekä toiminnan laatu, laajuus ja monimuotoisuus. Lisäksi on varmistettava, että sisäinen valvonta on riittävää ja oikeassa suhteessa toiminnan sisältämiin riskeihin. Sisäinen valvonta toteutuu parhaiten, kun on määritelty selkeästi tehtävät, valtuudet sekä vastuut ja työtehtävät.

Sisäisen tarkastuksen tarkoitus ja tehtävät

Sisäisen tarkastuksen tarkoituksena on varmistaa, että toiminta on tavoitteiden, toimintaperiaatteiden sekä säädösten ja määräysten mukaista. Sisäinen tarkastus tukee toiminnan taloudellisuutta ja tuloksellisuutta sekä johtamis- ja hallintojärjestelmän kehittämistä.

Sisäisessä tarkastuksessa arvioidaan mahdollisimman objektiivisesti ja riippumattomasti sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämistä ja tuloksellisuutta, raportoidaan arvioinnin tuloksista sekä esitetään toimenpide-ehdotuksia järjestelmän kehittämiseksi. Sisäinen tarkastuksen tuloksista raportoidaan kunnanhallitukselle ja kunnanjohtajalle.

Riskit ja riskienhallinta

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa, jonka tavoitteena on saada ennakoivalla toiminnalla kohtuullinen varmuus organisaation riskien minimoimisesta sekä tavoitteiden saavuttamisesta. Riskienhallinnan tulee kohdistua koko konserniin sekä ulkoistettuihin palveluihin. Riskienhallinta on kytkettävä kiinteästi toiminnan ja talouden suunnitteluprosessiin.

Riskit jaetaan neljään pääryhmään:

- strategiset riskit,
- taloudelliset riskit
- toiminnalliset riskit
- vahinkoriskit

Merkittävät riskit on tunnistettava, arvioitava ja luokiteltava sekä luotava niille riittävät riskienhallintakeinot. Riskit on luokitettava riskienhallintasuunnitelmassa. Riskienhallinnasta päätettäessä johto ottaa kantaa siihen, miten suuria riskejä ollaan valmiita ottamaan ja miten suuria menetyksiä organisaatio pystyy kestämään. Tämä edellyttää organisaation riskirajojen, riskinottohalukkuuden ja riskinkantokyvyn arviointia ja määrittelyä.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi ja raportointi

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tuloksellisuutta seurataan talousarviovuoden aikana osavuosisikatsauksissa.

Hallitus antaa tilinpäätöksen toimintakertomuksessa arvion merkittävimmistä riskeistä, epävarmuustekijöistä, tiedon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, sekä toimenpiteistä havaittujen puutteiden korjaamiseksi. Konsernivalvonnasta annetaan myös vastaavat tiedot.

Hallituksen selonteko perustuu sen alaisten toimielimien ja konserniyhteisöjen laatimiin selontekoihin.

Juuan kunta

Poikolantie 1, 83900 Juuka

